กระดานข่าว งานวิจัย ใช้ได้จริง : พืชอาหาร พืชสมุนไพร

รายสัปดาห์ที่ 1 ประจำเดือนกันยายน 2562

กลุ่มวิจัยพฤกษศาสตร์และพิพิธภัณฑ์พืช
สำนักคุ้มครองพันธุ์พืช กรมวิชาการเกษตร

พรรณไม้ที่เป็นสารช่วยย้อม (MORDANT) สีผ้า

สารจากธรรมชาติที่ใช้ในการย้อมสีธรรมชาติ เพื่อช่วยให้เส้นใยดูดซับสีและยึดเกาะกับเส้นใยได้ ดียิ่งขึ้น ซึ่งสารเหล่านี้นอกจากจะเป็นตัวยึดสี และเพิ่มการติดสีในเส้นใยแล้ว ยังช่วยเปลี่ยน เฉดสีให้เข้มขึ้น จางลง หรือช่วยให้สีสว่างสดใสขึ้น หรือหม่นลง

เหมือดแอ

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Memecylon scutellatum* Naudin

ชื่อวงศ์ : MELASTOMATACEAE

ชื่ออื่น : พะงาด เหมือดจี้ เหมือดฟอง (ภาคเหนือ) พลองขี้นก (ปราจีนบุรี, ประจวบคีรีขันธ์)

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้พุ่มหรือไม้ยืนต้นขนาดกลาง ผลัดใบ สูงได้ถึง 9 เมตร เปลือกลำต้นสีน้ำตาลดำแตกขรุขระเป็นร่องยาวตามต้น ใบเป็นใบเดี่ยว เรียงตรงข้าม แผ่นใบเรียบ ปลายใบแหลม ขอบใบขนานสีเขียวเข้มเป็นมัน ช่อดอกออกเป็นกระจุกที่ซอกใบ กลีบดอกสีม่วง หรือสีน้ำเงินแกมม่วง ผลเป็นผลเดี่ยว ลักษณะกลมแป้น ผลดิบสีเขียว ผลสุกสีม่วง หนึ่งผลมี 1 เมล็ด

การกระจายพันธุ์

พบในเขตภูมิภาคอินโดจีน ประเทศไทยพบตามป่าเต็งรัง ป่าละเมาะที่แห้งแล้งที่มีแสงแดดจัด ดินมีความชื้นต่ำ

ประโยชน์ในการย้อมสีไหม

ใบให้สีเหลือง หรือใช้ผสมกับน้ำย้อมจากพืชอื่นๆ เป็นสารช่วยย้อมทำให้เส้นไหมติดสีทนนานและไม่ตกสี

ประโยชน์อื่นๆ

ยอดและใบอ่อนมีรสฝาดและมันใช้รับประทานเป็นผักสด ผลสุก มีรสหวาน ใช้รับประทานเป็นผลไม้

ที่มา : หนังสือโครงการรวบรวมองค์ความรู้ไหมไทย ชุดไหมไทย....สายใยของแผ่นดิน เล่มที่ 2
พรรณไม้ย้อมสี.....ไหมไทยพื้นบ้าน